

OCHRANA NEMOVITÉHO KULTURNÍHO BOHATSTVÍ

Ilona Jančářová

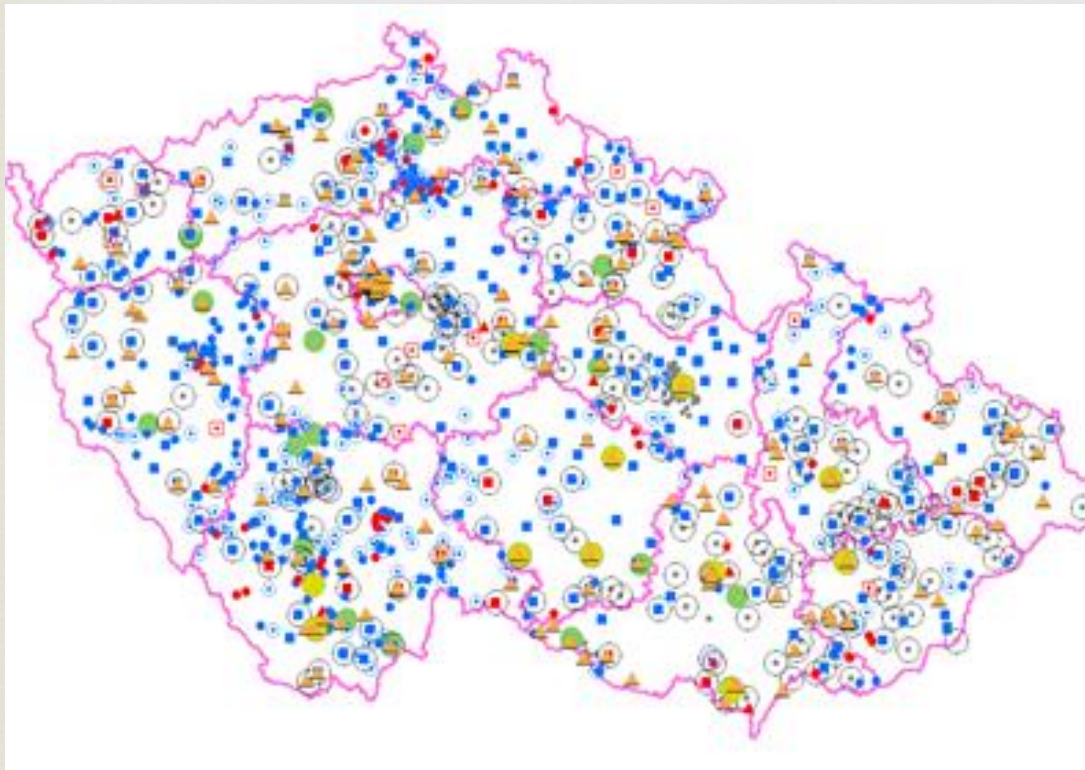
Podzim 2022

KULTURNÍ PAMÁTKY JAKO SOUČÁST ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- ❧ Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje (§ 2 ZŽP).
- ❧ Archeologické nálezy a nemovité památky jsou spjaty s pozemky, na nichž se nacházejí.
- ❧ Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (1972) poskytuje společnou ochranu kulturním i přírodním a často i smíšeným objektům.
- ❧ **Stát chrání kulturní památky jako významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu.**

Mapa památkových území

- Památky ve správě NPÚ
- Národní kulturní památky
- Světové kulturní dědictví
- Památkové chráněná území**
 - městské památkové rezervace
 - vesnické památkové rezervace
 - archeologické památkové rezervace
 - technické památkové rezervace
 - ostatní památkové rezervace
 - městské památkové zóny
 - vesnické památkové zóny
 - městské památkové zóny - návrh
 - vesnické památkové zóny - návrh
 - Ochranná pásma
 - Krajinné památkové zóny
 - Ostatní zájmové lokality

Mapa významných archeologických lokalit

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ✎ Úmluva na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu(Hague 1954),
- ✎ Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, Granada, 1985 (Rada Evropy) č. 73/2000 Sb. m. s.
- ✎ Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy, Valletta, 16. 1. 1992 (Rada Evropy) č. 99/2000 Sb. m. s.
- ✎ Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků (Paříž 1970),
- ✎ **Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž 1972) č. 159/1991 Sb.**
- ✎ Úmluva o ochraně podvodního kulturního dědictví (Paříž 2001)

ÚMLUVA O OCHRANĚ SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

- ☞ Chránit a zachovat objekty dědictví.
- ☞ Vzájemně při ochraně spolupracovat.
- ☞ Nepřijmout úmyslně žádné opatření schopné přímo či nepřímo poškodit dědictví na jejich území nebo na území jiného smluvního státu.

ÚMLUVA O OCHRANĚ SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

- ☞ Výbor pro světové dědictví
- ☞ Seznam světového dědictví
- ☞ Seznam světového dědictví
v ohrožení
- ☞ Fond světového dědictví

UNESCO památky v ČR:

Český Krumlov, Praha, Telč, Kutná Hora – historická centra
Žďár nad Sázavou - Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře,
Chrám sv. Barbory v KH, Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci,
Třebíč - Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa

Počet chráněných lokalit podle regionů

Regions	Cultural	Natural	Mixed	Total	%	States Parties with inscribed properties
Latin America and the Caribbean	100	38	8	146 *	12.65%	28
Europe and North America	468	66	11	545 *	47.23%	50
Asia and the Pacific	195	70	12	277 *	24.00%	36
Arab States	80	5	3	88	7.63%	18
Africa	54	39	5	98	8.49%	35
Total	897	218	39	1154	100%	167

UNESCO památky v ČR

- ❧ Lednicko-valtický areál
- ❧ Kroměříž - zahrady a zámek
- ❧ Litomyšl - zámek a zámecký areál
- ❧ Holašovice - vesnická rezervace
- ❧ Olomouc - Sloup Nejsvětější Trojice
- ❧ Brno - Vila Tugendhat

NÁRODNÍ PRÁVNÍ REGULACE - OSNOVA

1. Prameny právní úpravy
2. Základní pojmy
3. Prohlašování věci za KP/NKP
4. Obnova a péče o zachování KP/NKP
5. Zrušení prohlášení věci/stavby za KP
6. Archeologické nálezy
7. Nepředvídané nálezy
8. Sankční nástroje
9. Organizační zabezpečení

PRAMENY ČESKÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

☞ **Z.Č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (ZoSPP) ve znění ... č. 403/2020, 261/2021 a 284/2021 Sb.**

Kulturní památky movité a nemovité
Archeologické nálezy

☞ *poslední novelizace č. 284/2001 Sb. v souvislosti s přijetím NSZ bude účinná až od 1.7.2023!*

☞ **Z.č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu + nový SZ**

PŘÍPRAVA NOVÉHO PAMÁTKOVÉHO ZÁKONA

- ❧ příprava nového památkového zákona v letech 2011-2017
- ❧ návrh zákona předložen poslanecké sněmovně a ta jej 12.7.2017 usnesením 1752 ve 3. čtení zamítla
- ❧ MK předložilo další **návrh zákona o ochraně památkového fondu** a o změně zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, (zákon o ochraně památkového fondu) do vnějšího připomínkového řízení 3. července 2019.
- ❧ **Co by měl přinést nového?**

ZÁKLADNÍ POJMY

- ↻ **Kulturní památky** → **MK jimi prohlašuje :**
- ↻ Movité i nemovité věci
 - ↻ Soubory věcí nebo staveb
 - a) jsou významným dokladem historického vývoje společnosti ...
 - b) mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem

Kulturní památky zapsané do státních seznamů KP podle dřívějších právních předpisů se považují za KP dle ZoSPP!

- ↻ **Národní kulturní památky** - kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa
- **prohlašuje vláda nařízením**

ZÁKLADNÍ POJMY - JUDIKATURA

NSS 22A 21/2012:

- ☞ K žalobní námitce, že **průčelí domu** nebylo možné samostatně prohlásit za kulturní památku, jelikož není věcí v právním slova smyslu, soud uvádí, že dle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 22/1958 Sb. *„je památkou kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury.“* Z uvedené definice je možné dovodit, že kulturní památkou mohly být nejen věci v právním slova smyslu, ale rovněž kulturní statky, mezi něž je možné podřadit i průčelí domu.
- ☞ V dané situaci není rozhodné, že ve výpisu z katastru nemovitostí se neobjevuje informace o tom, že by průčelí domu bylo kulturní památkou, jelikož absence tohoto údaje nemá vliv na skutečnost, zda objekt je či není kulturní památkou. (*Průčelí bylo zapsáno do státního seznamu památek dle z.č. 22/1958 Sb.*)
- ☞ **Z.č. 20/1987 §2(2):** Za podmínek podle odstavce 1 písm. a) nebo b) lze za kulturní památku samostatně prohlásit stavbu, která není samostatnou věcí, nebo soubor staveb; i taková kulturní památka se považuje za nemovitou kulturní památku.

ZÁKLADNÍ POJMY - JUDIKATURA

Za kulturní památku mohou být prohlášeny

- ∞ movité i nemovité věci.
- ∞ stavby, které nejsou samostatnou věcí,
 - ∞ interpretace ve smyslu NOZ nově v režimu z.č. 20/1987 Sb. nelze prohlašovat součásti staveb, ale stavby bez pozemku.
- ∞ soubory staveb a další.

NSS 1 As 93/2008-95:

- ∞ *Zřícenina hradu, u níž není patrné dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží, není stavbou, nýbrž součástí pozemku, na němž se nachází (§ 120 OZ ve znění zákona č. 509/1991).*

ZÁKLADNÍ POJMY

∞ Památkové rezervace

prohlašuje vláda nařízením

∞ Památkové zóny

prohlašuje MK po projednání s KÚ
formou OOP

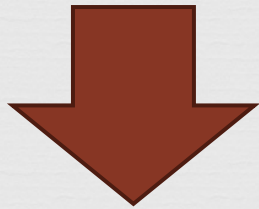
∞ Současně s prohlášením musí být určeny podmínky ochrany.

NSS 5 As 155/2015-35 (Objekt není kulturní památkou, ale nachází se v městské památkové zóně)

EVIDENCE KULTURNÍCH PAMÁTEK

- ∞ Ústřední seznam kulturních památek
- ∞ Katastr nemovitostí

Způsob ochrany nemovitosti:

pam. rezervace - budova, pozemek v památkové rezervaci
památkově chráněné území
nemovitá kulturní památka

Ohlašovací povinnost vlastníka (změny vlastnictví, v užívání)

Prohlašování za KP

- ⌘ NKP prohlašuje vláda **nařízením**
- ⌘ KP prohlašuje MK **rozhodnutím** - na návrh
- z vlastního podnětu
- ⌘ **Povinnosti vlastníků před prohlášením:**
 - ⌘ Chránit objekt před poškozením
 - ⌘ Oznámit MK každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu vlastnictví, správy nebo užívání
 - ⌘ Na písemné vyzvání oznámit požadované údaje
 - ⌘ Umožnit prohlídku objektů

V Praze dne 24. 6. 2011
Č. j. MK 13101/2011 OPP
Sp. zn. MK-S 7583/2010 OPP

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče **prohlašuje** podle ustanovení § 2, odst. 1, písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, **soubor „Zemský hřebčinec Tlumačov“, č. p. 115, spolu s pozemkem parc. č. st. 1, k. ú. Tlumačov na Moravě, obec Tlumačov, okres Zlín, Zlínský kraj, za kulturní památku.**

Soubor obsahuje:

- 1) administrativní budova - zčásti patrová, zčásti přízemní budova s průjezdem do areálu, část interiérů klenutá, část je plochostropá, částečně podsklepeno
- 2) stáj č. 1 - přízemní, klenutá budova, navazující jižní část administrativní budovy
- 3) stáj č. 2 - přízemní, klenutá budova, navazující na severní část administrativní budovy
- 4) stáj č. 3 - přízemní, plochostropá budova; severní část stájového traktu ve východní části areálu; trakt je rozdělen průjezdem
- 5) stáj č. 4 - přízemní, plochostropá budova; jižní část stájového traktu ve východní části areálu
- 6) byty - přízemní, plochostropá budova, zčásti s využitím podkrovím, nachází se v severovýchodní části areálu
- 7) technické zázemí - plochostropá budova v jihovýchodní části areálu

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, je účastníkem řízení: Zemský hřebčinec Tlumačov, s. p., IČ: 13695673, Dolní 115, 763 62 Tlumačov.

Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury obdrželo dne 22. 4. 2010 podnět, který podal Zemský hřebčinec Tlumačov, Dolní 115, 763 62 Tlumačov, na prohlášení **souboru „Zemský hřebčinec Tlumačov“, č. p. 115, spolu s pozemkem parc. č. st. 1, k. ú. Tlumačov na Moravě, obec**

provedené v průběhu 20. století, již neznamenal pro architektonickou koncepci areálu kvalitativní přínos.

Dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, nebyl účastník řízení seznámen s podklady pro rozhodnutí, neboť se mu v plném rozsahu vyhovuje s prohlášením **souboru „Zemský hřebčinec Tlumačov“, č. p. 115, spolu s pozemkem parc. č. st. 1, k. ú. Tlumačov na Moravě, obec Tlumačov, okres Zlín, Zlínský kraj, za kulturní památku.**

Po vyhodnocení výše uvedeného dospělo Ministerstvo kultury k závěru, že se jedná v případě **souboru „Zemský hřebčinec Tlumačov“, č. p. 115, spolu s pozemkem parc. č. st. 1, k. ú. Tlumačov na Moravě, obec Tlumačov, okres Zlín, Zlínský kraj, o nesporně kvalitní příklad lokální architektonické produkce s řadou původních prvků. Objekt, který původně zřejmě sloužil jako barokní hospodářský dvůr, byl později stavebně upraven pro potřeby Zemského hřebčince. Ani nejnovější stavební zásahy (např. výměna původních oken aj.) pak nejsou takového charakteru, aby uvedený soubor z památkového hlediska nějak podstatně devalvovaly. Svým umístěním, charakterem a historickou podstatou splňuje soubor podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku.**

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastížen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Z JUDIKATURY

II. Prohlášení nemovitosti za kulturní památku není omezením vlastnického práva bez náhrady ve smyslu ustanovení čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Touto náhradou je třeba rozumět zejména poskytnutí odborné pomoci při obnově památky, poskytování podkladů a informací, zabezpečování projektových a stavebně restaurátorských prací při obnově vybraných kulturních památek a možnost žádat o poskytnutí fakultativního příspěvku na obnovu kulturní památky.

Omezení vlastnických práv v důsledku prohlášení za KP

Povinnosti vlastníků:

- ☞ Uvědomit každého, na koho KP převádí či komu ji přenechává, že je kulturní památkou (I.ÚS 1504/17)
- ☞ V případě zamýšleného prodeje NKP ji přednostně nabídnout MK k realizaci předkupního práva

Právo státu na přednostní koupi kulturních památek -

- pouze movité KP nebo nemovité NKP
 - při převedení vlastnictví bez nabídky koupě státu se MK může dovolat neplatnosti tohoto právního jednání
- ☞ Omezení ve využití, obnově a péči o zachování KP

Zedník koupil zámek a opravuje ho. Památkáři se čílí

Loni koupil Václav Kule v Chocenicích na Plzeňsku zámek, lépe řečeno ruinu kdysi barokní výstavnosti a chlouby obce. S vervou a bez jediné dotační koruny začal s opravou objektu, který je chráněnou kulturní památkou. Opravy jsou už téměř hotovy.

Když si přečetl stanovisko památkářů, málem omdlel. „Napsali mi, co všechno nemůžu, takže vlastně nemůžu skoro nic,“ posteskl si. Přesto se nemíní vzdát. „Nechci od nikoho ani korunu, ale taky nechci, aby se mi do toho někdo...“ uzavřel.

Zdánlivě hezký příběh má ale i druhou stránku mince. Zámek zvelebují Kule ze svého pohledu, což se vůbec nelíbí památkářům. Podle nich provádí takové stavební úpravy, díky kterým budova ztrácí historickou hodnotu. Na jejich podnět už zasáhl stavební úřad a rekonstrukční práce zastavil.

Obnova a péče o zachování KP

∞ Obnova = údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiné úpravy KP

Povinnosti vlastníků:

- ∞ Vyžádat si předem **závazné stanovisko OÚORP/KÚ**
- ∞ Projednat projektovou dokumentaci obnovy s odbornou organizací státní památkové péče
- ∞ Zajistit obnovu KP či jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi pouze fyzickými osobami, které mají **povolení k restaurování**

Z JUDIKATURY

To, jak nemovitou kulturní památku obnovit, si nemůže posoudit bez dalšího její vlastník sám. Byla-li nemovitá kulturní památka z hlediska svých památkových hodnot vážně poškozena předchozími stavebními úpravami a poté povodněmi, měl její vlastník ve spolupráci s orgány památkové ochrany hledat ekonomicky únosná řešení, která by mu umožnila nemovitost opravit a modernizovat tak, aby co možná nejvíce odpovídala životním nárokům současnosti, a přitom byly zároveň co možná nejvíce zachovány či obnoveny původní historicky cenné prvky, jež z nemovitosti činily kulturní památku.

☞ *(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, čj. 7 As 188/2012-25)*

Z JUDIKATURY

☞ *Závazná stanoviska dle § 14 zákona o SPP mohou mít dvojí povahu. Jednak se může jednat o samostatné rozhodnutí, vydávané ve správním řízení, jednak o závazné stanovisko dle § 149 správního řádu, které není samostatným rozhodnutím ve správním řízení. Toto rozdělení vyplývá z § 44a odst. 3 zákona o SPP.*

☞ *(NSS 8 As 241/2017)*

Z JUDIKATURY

„Správní orgán musí při rozhodování na úseku památkové ochrany pečlivě vážit, zda omezení vlastnického práva, kterým je i závazné stanovení, jakým způsobem vlastník nemovitosti nacházející se na území památkové rezervace smí (či naopak nesmí) tuto nemovitost opravit, upravit či přebudovat, je **proporcionální veřejnému zájmu** na zachování památkové hodnoty dané lokality. **Památková ochrana tedy nesmí volit extrémní řešení, nezohledňující v potřebné míře i jiné konkurující legitimní zájmy, práva či hodnoty** a musí usilovat o co nejmenší omezení vlastnických práv dotčených vlastníků nemovitostí, která ještě vedou k dosažení cíle této ochrany.“

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8.2009, č. j. 7 As 43/2009 - 52

Z JUDIKATURY

- ☞ Povinnost vyžádat si předem závazné stanovisko orgánu státní památkové péče dle § 14 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, platí i pro udržovací práce prováděné v interiéru domu, který se nachází v památkové zóně.
- ☞ *Podle rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2022, čj. 30 A 148/2020-38*

Obnova a péče o zachování KP

Povinnosti vlastníků, uživatelů, správců:

- ☞ Na vlastní náklad pečovat o KP, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením a odcizením
- ☞ Užívat KP způsobem, který odpovídá jejímu kulturně-politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu

Povinnosti každého:

- ☞ Počínat si tak, aby nebyly způsobeny nepříznivé změny stavu KP a neohrožovat zachování a vhodné společenské uplatnění KP

Obnova a péče o zachování KP

Oznamovací povinnosti vlastníků KP (§12):

- ⌘ Každé ohrožení nebo poškození KP bezodkladně oznámit OÚRP(KÚ u NKP) a SÚ a vyžádat si rozhodnutí o způsobu odstranění závady
- ⌘ Ohlásit každou zamýšlenou změnu v užívání KP (včetně vyklizení)

Obnova a péče o zachování KP

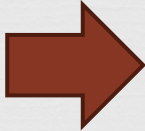
Administrativní nástroje při neplnění povinnosti péče o KP:

- ☞ Rozhodnutí o opatřeních, která je vlastník KP povinen učinit ve stanovené lhůtě (§ 10)
- ☞ Rozhodnutí, že se nezbytná opatření pro zabezpečení KP provedou na náklad jejího vlastníka (§ 15/1)
- ☞ Rozhodnutí o vyvlastnění (§ 15/3)
- ☞ Rozhodnutí o nařízení udržovacích prací nebo nezbytných úprav nebo nařízení neodkladných zabezpečovacích prací (§ 15/4)

Péče o zachování a obnova KP

Plošné mechanismy ochrany KP (§ 17):

- ☞ Ochranné pásmo - rozhodnutím OÚORP po vyjádření NPÚ
 - jeho vytvoření je účelem pro vyvlastnění
- ☞ V ochranném pásmu lze zakázat či omezit určitou činnost.

OCHRANA KP PŘI ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ (Z JUDIKATURY)

☞ Z kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka by za proporcionální řešení považovala jen takové, které by v plném rozsahu zohlednilo její požadavky. V žádném případě jí však nesvědčí nárok na schválení konkrétní (jí vyhovující) podoby územního plánu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. května 2011, č. j. 1 Ao 2/2011 - 17, či ze dne 28. března 2008, č. j. 2 Ao 1/2008 - 51). Stěžovatelka pomíjí – ačkoli se toho na jiných místech svých podání dovolávala – že uplatňování proportionality vždy vyžaduje poměrování něčeho k něčemu. Jak Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 24. října 2004, č. j. 2 Ao 2/2007 - 73, č. 1462/2008 Sb. NSS, „vždy jde o vyvážení zájmů vlastníků dotčených pozemků s ohledem na veřejný zájem, kterým je v nejšířším slova smyslu zájem na harmonickém využití území.“ V tomto případě je třeba vážit na jedné straně vlastnické právo stěžovatelky a ochranu jejího podnikání a na straně druhé veřejný zájem na ochraně městské památkové zóny.

☞ NSS 6 As 211/2018 - 35

Péče o zachování a obnova KP

Koncepční nástroje (§ 6a) :

∞ Plány ochrany památkových rezervací a památkových zón

➔ KÚ opatřením obecné povahy po projednání s MK,
orgánem ÚP a příslušnou obcí

∞ Stanoví způsob zabezpečení kulturních hodnot

∞ Stanoví, u jakých nemovitostí je vyloučena povinnost vlastníka
žádat o závazné stanovisko pro realizaci činností

∞ Na dobu 10 let

∞ Vztah k regulačnímu plánu

Péče o zachování a obnova KP

Ekonomické nástroje (§ 16):

☞ **Příspěvek na zachování a obnovu KP**

➔ obec nebo kraj ze svých rozpočtových prostředků

a) jde-li o zvlášť odůvodněný případ

b) nemůže-li vlastník KP uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou KP

➔ MK ze SR v případě mimořádného společenského zájmu na zachování KP

Z JUDIKATURY

- ☞ Formulace zákona i vyhlášky používají podmíněného vyjadřování "příspěvek lze poskytnout", resp. "může být poskytnut". Přitom je třeba zvážit, že se tento příspěvek poskytuje na žádost, jež musí být odůvodněna a musí splňovat určité předpoklady. Lze proto mít za to, že neodůvodněné žádosti nebo neopodstatněným nárokům nemusí být vyhověno. **Proto nelze fakultativní způsob vyjadřování obou norem apriorně chápat jako popření ochoty státu poskytnout náhradu za nucené omezení vlastnického práva vůbec.**
- ☞ Z uvedených skutečností vyplývá, že **prohlášení za kulturní památku není zákonem pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady.** Výše a způsob náhrady jsou dány povahou věci, zejména odvisí též od výše nákladů, jimiž údržba kulturní památky překračuje obvyklé náklady údržby nemovitosti. **Fakultativní povaha formulací o možnosti poskytnout příspěvek je podřízena generelní úpravě Listiny základních práv a svobod.**
- ☞ I. ÚS 35/94

Zrušení prohlášení za KP (§8)

Podmínky:

- ☞ nejde o NKP
- ☞ z mimořádně závažných důvodů
- ☞ MK na žádost vlastníka KP nebo organizace, která na zrušení prohlášení věci za KP prokáže právní zájem
- ☞ MK z vlastního podnětu
- ☞ vyjádření OÚORP/KÚ/AV
- ☞ další podmínky, určené MK

NSS 2 As 322/2015-73

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

Provádění archeologických výzkumů:

- ☞ Archeologický ústav (AÚ)
- ☞ oprávněné organizace (VŠ na základě dohody)

☞ Povinnosti:

- ☞ uzavřít s vlastníky nemovitostí, na kterých se mají arch. výzkumy provádět, dohodu o podmínkách výzkumu na nemovitosti
- ☞ dbát zájmů chráněných zvláštními předpisy
- ☞ chránit práva a oprávněné zájmy vlastníků nemovitostí
- ☞ poskytnout přiměřenou náhradu za omezení užívání
- ☞ uvést nemovitost do předešlého stavu

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

Archeologický nález - je věc (soubor věcí), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí

☞ povinnosti nálezce dle ZSPP:

☞ učinit oznámení Archeologickému ústavu

☞ ponechat nález i naleziště beze změny až do prohlídky AÚ

ALE § 23(5) - nálezy v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby ➡ dle § 266 SZ!

PRÁVNÍ NÁSTROJE NA OCHRANU ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ

Koncepční nástroje:

☞ Plány území s archeologickými nálezy - podklad pro plnění oznamovací povinnosti

☞ Povinnosti stavebníka

☞ oznámit záměr AÚ již od doby přípravy stavby

☞ umožnit AÚ či oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum

☞ uhradit náklady záchranného arch. výzkumu, jedná-li se o podnikající osoby (PO+FO)

Z JUDIKATURY

Pojmem „od doby přípravy stavby“ v § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je nutno rozumět nikoli dobu, kdy dochází k právní přípravě stavby, ale teprve dobu, kdy je stavba připravována faktickou činností, která se na dotčeném pozemku zjevně projevuje, tj. např. skrývka zeminy. Teprve neoznámením takových činností oprávněné organizaci v dostatečném předstihu před jejich zahájením se stavebník dopustí správního deliktu podle § 35 odst. 2 písm. f) citovaného zákona.

☞ (Podle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2010, čj. 10 Ca 98/2009-57)

PRÁVNÍ NÁSTROJE NA OCHRANU ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ

Omezení vlastnických práv:

- ☞ Rozhodnutí o povinnosti vlastníka strpět provedení arch. výzkumu a o jeho podmínkách, pokud nedošlo k uzavření dohody mezi AÚ či oprávněnou organizací a vlastníky nemovitostí, na kterých se mají archeologické výzkumy provádět

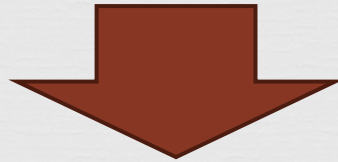
☞ Náhrada za majetkovou újmu

- ☞ za omezení v užívání nemovitosti
- ☞ náhrada za poškození nemovitosti, nelze-li ji uvést do předchozího stavu

OCHRANA NEPŘEDVÍDANÝCH NÁLEZŮ

Nálezy kulturně cenných předmětů při
činnostech dle § 176 SZ (§ 266 NSZ)

☞ Povinnosti stavebníka:

- ☞ neprodleně oznámit nález SÚ a OSPP
- ☞ učinit opatření k zabezpečení nálezu
- ☞ práce v místě nálezu přerušit

OCHRANA NEPŘEDVÍDANÝCH NÁLEZŮ

Možnosti postupu:

- ☞ SÚ v dohodě s příslušným DOSS stanoví podmínky k zabezpečení zájmů památkové péče
 - ☞ nepostačují-li podmínky stanovené SÚ a hrozí-li nebezpečí z prodlení, může orgán SPP stanovit opatření k ochraně nálezu a rozhodnout o přerušení prací
- ☞ SÚ rozhodne o přerušení prací
- ☞ SÚ po dohodě s orgánem SPP může vydané stavební povolení ve veřejném zájmu změnit
- ☞ MK může rozhodnout o prohlášení nálezu za kulturní památku
 - ☞ na základě toho může SÚ vydané povolení změnit nebo zrušit

Možnost stavebníka uplatnit nárok na náhradu nákladů, které mu vznikly v důsledku výše uvedeného postupu

SANKČNÍ NÁSTROJE

Sankce za přestupky PO + podnikajících FO:

∞ pokuta do výše 2 000 000/4 000 000 Kč

∞ zákaz činnosti až na 2 roky

Sankce za přestupky FO - obdobně

Sankce v režimu SZ

TZ § 229 - Zneužívání vlastnictví

Z JUDIKATURY

I. „Znehodnocení“ a „zničení“ ve smyslu § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je nutno vykládat jako podstatné snížení kulturní hodnoty památky (až na hodnotu nulovou), respektive její podstatné poškození (až destrukci).

II. Dojde-li v důsledku jednání vlastníka kulturní památky pouze k nepodstatnému snížení kulturní hodnoty památky nebo k jejímu nepodstatnému poškození, může se jednat pouze o některý z ohrožovacích deliktů dle § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Toto nepodstatné snížení hodnoty či poškození je účinkem, který lze zohlednit při stanovení výše sankce.

III. Mezi skutkovými podstatami poruchových a ohrožovacích deliktů obsaženými v § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, existuje vztah subsidiarity, a jejich jednočinný souběh je proto vyloučen.

 (Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, čj. 7 As 44/2014-79)

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

- ❧ **Orgány státní památkové péče:**
 - ❧ Ministerstvo kultury
 - ❧ krajské úřady
 - ❧ obecní úřady obce s rozšířenou působností

- ❧ **Památková inspekce - vykonává ústřední dozor**

- ❧ **Odborná organizace státní památkové péče**
 - ❧ Národní památkový ústav - podřízen MK

ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ

- ☞ **Obec** může zřídit PO nebo organizační složku pro obnovu kulturních památek
- ☞ **Komise státní památkové péče** - zřizuje je rada kraje a rada obce s RP jako pracovní komise
- ☞ **Konzervátor státní památkové péče** - jmenuje jej OÚORP jako dobrovolného pracovníka